

SXEDIO.2P

15.8.1956: Η ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΣΑΜΨΩΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΝΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΔΙΚΟ ΑΡΓΥΡΗ ΚΑΡΑΔΗΜΑ ΠΟΥ ΕΙΧΕ ΣΥΛΛΗΦΘΕΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΟΠΛΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΟ ΠΛΟΙΑΡΙΟ ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Στις **11** το πρωί της **13ης** Αυγούστου, **1956** ο δημοσιογράφος Νίκος Σαμψών, βρέθηκε στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας υπηρεσιακά.

Ήταν μια επίσκεψη ρουτίνας. Την περίοδο αυτή, λόγω των πολλών επεισοδίων που συνέβαιναν, το Νοσοκομείο ήταν μια πολύ σημαντική πηγή πληροφοριών.

Οι δημοσιογράφοι της κάθε εφημερίδας έδιναν γύρο στο νοσοκομείο δ'Ηο με τρεις φορές την ημέρα και από τις διάφορες "πηγές" τους εξασφάλιζαν, είτε παρασκηνικά, είτε επίσημα, πληροφορίες για τα διαδραματιζόμενα στη διάρκεια του αγώνα της ΕΟΚΑ, αλλά και για τα άλλα που συνέβαιναν στον τόπο όπως εκτελεσεις, τραυματισμοί, δυστυχήματα, θάνατοι, και γενικά για ό,τι κατέληγε στο Νοσοκομείο.

Σημαντικά γεγονότα είχαν πολλές φορές ως βάση την πληροφόρηση από ένα φίλο γιατρό ή ένα γνωστό νοσοκόμο.

Ετσι αυτή τη μέρα ο Νίκος Σαμψών, έφθασε με τη μοτοσυκλέττα του στο Νοσοκομείο. Κι άρχισε να επισκέπτεται μια, μια τις "πηγές" του με την ελπίδα κάποιας ξεχωριστής είδησης.

Πήγε πρώτα στο τμήμα Πρώτων Βοηθειών, όπου μεταφέρονταν συνήθως οι τραυματίες από δυστυχήματα και όσοι χρειαζόνταν άμεση βοήθεια. Υστερα συνέχισε τη βόλτα τους στα άλλα τμήματα.

Ήταν μια φτωχική μέρα και ανησυχούσε ότι θα επέστρεφε στην εφημερίδα χωρίς καμιά ενδιαφέρουσα είδηση.

Σε λίγο έφθανε στο ακτινολογικό. Δεν ήταν

σπουδαίο τμήμα. Αλλά ποτέ δεν ξέρεις από πού θα βγει η είδηση, σκέφτηκε.

Καθήκον εκείνη την ημέρα ήταν μια αρμένισσα νοσοκόμος.

Της απηύθυνε τη συνηθισμένη ερώτηση:

- Είχαμε τίποτα σημαντικό σήμερα;

Η απάντηση της αρμένισσας τον ξάφνιασε, αλλά του επέτρεψε να κάμει μια πολύ σοβαρή και τολμηρή σκέψη:

- Γράψε ότι σήμερα φέραν το θανατοποινίτη Στέλιο Μαυρομάτη για ακτινολογική εξέταση. Αν ερχόσουν πριν δέκα από λεπτά νωρίτερα, θα τον έβλεπες και θα κατάφερνες να τον φωτογραφίζεις κι' όλας. Τα χέρια του ήταν δεμένα με χειροπέδες.

Ο Νίκος Σαμψών έβγαλε το σημειωματάριο του και σημείωσε την πληροφορία δίπλα στις άλλες μικροπληροφορίες που είχε εξασφαλίσει νωρίτερα.

Ενώ κατέγραφε σαν αστραπή πέρασε από το μυαλό του η ιδέα της απελευθέρωσης, με δυναμική δράση, του επόμενου θανατοποινίτη αγωνιστή της ΕΟΚΑ, ο οποίος θα μεταφερόταν στο Νοσοκομείο για ακτινολογική εξέταση.

Ενα χαμόγελο εμφανίστηκε στα χείλη του. Χωρίς να αλλάξει το ύφος του ρώτησε, όσο πιο απλά και φυσιολογικά μπορούσε, χωρίς να κινήσει τις υποψίες της νοσοκόμας.

- Και πότε θα φέρουν άλλους θανατοποινίτες για εξέταση για να έρθω να τους φωτογραφίσω; Θα είναι καλή φωτογραφία ξέρεις για την εφημερίδα μου.

Η αρμένισσα, χωρίς να υποψιασθεί το παραμικρό, έσπευσε στο γραφείο του τμήματος, άνοιξε το βιβλίο καταγραφών, και στρεφόμενη προς το Νίκο Σαμψών είπε:

- Μετά από δυο μέρες θα φέρουν για ακτινολογική εξέταση το θανατοποινίτη Μιχαήλ Κουτσόφτα. Στο βιβλίο αναφέρεται ότι θα τον φέρουν στις **15** Αυγούστου, στις **9** το πρωί.

Άλλο που δεν ήθελε να ακούσει ο Νίκος Σαμψών. Η πληροφορία τον χαροποίησε. Θα μπορούσε να προωθήσει

το σχέδιο που είχε σκεφθεί λίγα λεπτά προηγουμένως.

Ευχαρίστησε τη νοσοκόμα και στράφηκε προς την έξοδο, τρίβοντας τα χέρια με ικανοποίηση. Μέχρι τις **15** Αυγούστου είχε αρκετό χρόνο να ξανασκεφτεί το σχέδιο του που είχε συλλάβει εκείνη τη στιγμή και να το προγραμματίσει πιο σωστά με την ομάδα των "άτρωτων" της Λευκωσίας.

Δεν πρόλαβε να βγει από το γραφείο του ακτινολογικού τμήματος όταν η νοσοκόμα τον πρόλαβε στο διάδρομο. Εμοιαζε να είχε μετανοιώσει για όσα του είχε πει. Κομπιάζοντας τον παρακάλεσε:

- Νίκο... ξέρεις... Σε παρακαλώ, όμως, μην πεις σε κανένα ότι εγώ σου έδωσα τις πληροφορίες αυτές, γιατί κινδυνεύω να χάσω τη θέση μου.

Ο Σαμψών στράφηκε προς αυτήν και με το πιο αθώο ύφος τη διαβεβαίωσε:

- Μείνε ήσυχη, κανένας δεν θα μάθει τίποτα.

Ηξερε καλά τη δουλειά του. Επρεπε να προστατεύει καλά τις πηγές του. Αυτός ήταν -και είναι- χρυσός κανόνας για κάθε δημοσιογράφο.

Βγήκε από το ακτινολογικό και προχώρησε προς την έξοδο του Νοσοκομείου. Εξω είχε σταθμευμένη τη μοτοσυκλέττα του. Ανέβηκε σ' αυτήν και αντί στην εφημερίδα πήγε κατ' ευθείαν στο περίπτερο του Ηρόδοτου Μιχαηλίδη, κοντά στην Αλάμπρα, στο τέρμα της οδού Λήδρας, παρά την εκκλησία Φανερωμένης.

Εγγραψε στις **11** Σεπτεμβρίου **1961**, ύστερα από πέντε χρόνια ο Νίκος Σαμψών στην εφημερίδα του "Η ΜΑΧΗ":

"Εμπλεος από χαρά για την πολύτιμη πληροφορία που πήρα, άρχισα να καταστρώνω ένα πρόχειρο σχέδιο επίθεσης για την απελευθέρωση του θανατοποινίτη αγωνιστή Μιχαήλ Κουτσόφτα. Εφθασα στο περίπτερο του αγωνιστή Ηρόδοτου Μιχαηλίδη, που ήταν ο σύνδεσμος της Οργάνωσης μας στην πόλη και τα περίχωρα Λευκωσίας. Αυτός έφερε το ψευδώνυμο "Πάρης". Καταγόταν από τα Χαντριά και πρόσφερε ανυπολόγιστης αξίας υπηρεσίες στον αγώνα. Του εξήγησα τις πληροφορίες που πήρα από τη αρμένισσα

νοσοκόμα και του αποκάλυψα ότι είχα πάρει την απόφαση να απελευθερώσουμε τον Κουτσόφτα και οποιονδήποτε άλλο θα έφερναν μαζί του οι άγγλοι. Του εξήγησα ότι τυχόν απελευθέρωση θανατοποινίτη θα είχε διπλή σημασία για την Οργάνωση: θα γλυτώναμε, πρώτα από το σχοινί ένα αδελφό μας και δεύτερο θα αποδεικνύαμε στους άγγλους αποικιοκράτες, ότι έχουμε δύναμη να επιχειρούμε επιθέσεις και να επιτυγχάνουμε ραπίσματα τόσο ισχυρά που θα τους συγκλονίσουν. Εξ άλλου, συνέχισα, ο αγώνας της Κύπρου χρειάζεται δημοσιότητα στο εξωτερικό για να ξυπνήσουν οι φιλελεύθερες συνειδήσεις και να μας βοηθήσουν. Μια τέτοια επιτυχημένη επιχείρηση θα δώσει μεγάλη δημοσιότητα στον αγώνα μας".

Ο Ηρόδοτος άκουε με ανοικτό στόμα το σχέδιο του

Νίκου Σαμψών. Ήταν πραγματικά πολύ τολμηρό και χρειαζόταν και καρδιά και παλληκαριά μαζί. Δεν μπορούσε όμως, παρά να συμφωνήσει απόλυτα με όλα όσα του ανέπτυσε ο συναγωνιστής του. Είπε στο Σαμψών:

"Όμως Νίκο, πρέπει να σε προειδοποιήσω για τους μεγάλους κινδύνους που θα διατρέξετε. Υπάρχει μεγάλη πιθανότητα, να σκοτωθείτε. Είναι πολύ παράτολμο το σχέδιο σου, αλλά εφ' όσον πήρες την απόφαση σου, σου εύχομαι ολόψυχα να πετύχεις".

Από αυτή τη στιγμή και για τις επόμενες μέρες ο Νίκος Σαμψών ζούσε με αυτό το όνειρο. Κοιμόταν και ξυπνούσε σχεδιάζοντας και προγραμματίζοντας.

Με αυτό τον τρόπο λειτουργούσε η ΕΟΚΑ. Δυσω τρία άτομα αποφάσιζαν, προγραμματίζαν και εκτελούσαν το σχέδιο, εφ' όσον ήταν σύμφωνα με τις αρχές της οργάνωσης. Επικοινωνία με τον αρχηγό της ΕΟΚΑ ήταν πολύ δύσκολη και μέχρι να εξασφαλισθεί η έγκριση του, μέσω του μυστικού ταχυδρομείου της Οργάνωσης, ίσως περνούσαν μέρες ή και εβδομάδες. Και η ευκαιρία για απελευθέρωση ενός συναγωνιστή θα χανόταν.

Ο Σαμψών και ο Μιχαηλίδης έβαλαν σε εφαρμογή το σχέδιο. Ειδοποίησαν το συναγωνιστή τους Γεώργιο

Ταλιαδώρο, που εργαζόταν στο Νοσοκομείο και γνώριζε τα κατατόπια και ζήτησαν τη συμβουλή του για τον καταρτισμό του σχεδίου.

Έτσι, σύμφωνα με το σχέδιο δράσης που ετοιμάστηκε τις επόμενες μέρες, ο Γεώργιος Ταλιαδώρος θα τοποθετούσε στην αίθουσα που λαμβάνονταν οι ακτινογραφίες ένας μικρό "παραβάν" και πίσω από αυτό μια σωλήνα μήκους μισού μέτρου. Πίσω από το "παραβάν" θα κρύβονταν δυο μαχητές, μέλη της ομάδα των " Ατρωτων" του Νίκου Σαμψών που θα έπαιρναν μέρος στην επιχείρηση. Το σωλήνα θα τον χρησιμοποιούσαν ως επιπλέον "όπλο", αν χρειαζόταν.

Αλλα δυο μέλη της ομάδας θα προσποιούνταν ότι ήσαν ασθενείς και θα περίμεναν μαζί με τους πραγματικούς ασθενείς έξω από την αίθουσα ακτινογραφίας και θα δρούσαν την κατάλληλη στιγμή.

Ο Γεώργιος Ταλιαδώρος ανέφερε ότι συνήθως ένα κατάδικο τον συνόδευαν τρεις με τέσσερις φρουροί, αλλά μέσα στην αίθουσα ακτινοσκόπησης εισερχόταν μόνο ένας φρουρός με τον κατάδικο. Πέραν αυτού, στο δωμάτιο αυτό θα βρισκόταν ο γιατρός και η νοσοκόμα.

Οι υπόλοιποι φρουροί έμεναν έξω από το δωμάτιο.

Σύμφωνα με το σχέδιο οι δυο αγωνιστές που θα κρύβονταν πίσω από το "παραβάν" θα κτυπούσαν με το σωλήνα το φρουρό στο κεφάλι και θα τον εξουδετέρωναν. Τότε θα άνοιγαν την πόρτα του δωματίου και με προτεταμένα τα περίστροφα τους θα προσπαθούσαν να εξουδετερώσουν τους άλλους φρουρούς βοηθούμενοι από τους δυο άλλους συναγωνιστές τους που θα εκδηλώνονταν εκείνη τη στιγμή.

Το ακτινολογικό τμήμα προσφερόταν πολύ για δράση γιατί βρισκόταν στο δεύτερο όροφο και επομένως μακριά από τους άλλους βρετανούς που δυνατό να βρίσκονταν εκείνη τη στιγμή επί καθήκοντι στις κεντρικές εισόδους τους Νοσοκομείου.

Από την άλλη δεν θα χρειαζόταν να περάσουν από τους φρουρούς στις εισόδους, μαζί με εκείνους που θα απελευθέρωναν, γιατί θα πηδούσαν από το παράθυρο

του ακτινολογικού στο πίσω μέρος του νοσοκομείου και θα επιβιβάζονταν σε αυτοκίνητα που θα τους ανέμεναν για τη διαφυγή.

Δεν υπήρχε κανένας κίνδυνος να κτυπήσουν κατά το πήδημα από το δεύτερο όροφο γιατί, ακριβώς από κάτω από το παράθυρο, υπήρχε ένας μεγάλος σορός από άμμο τον οποίο είχαν τοποθετήσει οι οικοδόμοι που εργάζονταν στην πίσω αυλή του Νοσοκομείου.

Όλα φαίνονταν τόσο τέλεια κι έδειχναν να έρχονται τόσο βολικά.

Όταν ολοκληρώθηκε το σχέδιο ο Σαμψών ξαναπήγε στον Ηρόδοτο Μιχαηλίδη. Ενώ συνομιλούσαν έφθασε περίπτερο ο συναγωνιστής τους Παναγιώτης Κοτζιάς από το Γέρι. Το συζήτησαν και μαζί του κι εκείνος έρριξε την ιδέα να κληθούν να βοηθήσουν στην απαγωγή οι συγχωριανοί του Κυριάκος Κολοκάσης και Σπύρος Κυριάκου, και ο καταζητούμενος από τη Λύση Αντωνάκης Κυριάκου, ο οποίος κρυβόταν μαζί τους στο Γέρι.

Η πρόταση του έγινε αποδεκτή. Δεν χρειαζόταν και πολλή σκέψη. Ο Σπύρος Κυριάκου και ο Κυριάκος Κολοκάσης ήταν παλικάρια και το έλεγε η ψυχή τους. Το ίδιο και του Ανωνάκη Κυριάκου που είχε φύγει από το χωριό του όταν τον καταζήτησαν οι Άγγλοι.

Συμφώνησαν. Εδωσαν ραντεβού για τις 7 το πρωί της 15ης Αυγούστου 1957, δυο ώρες πριν ο θανατοποινίτης Μιχαήλ Κουτσόφτας θα μεταφερόταν στο Νοσοκομείο, σύμφωνα με τα σχέδια των Άγγλων.

Ο Νίκος Σαμψών ήταν ευχαριστημένος. Εφυγε για ύπνο. Είχε ακόμα μια μέρα μπροστά του για τα υπόλοιπα. Και δεν ήσαν λίγα αυτά που θα έκαμνε. Επρεπε να διευθετήσει τον τρόπο μεταφοράς και διαφυγής τους. Όλα έπρεπε να κυλήσουν σαν ένα καλοκουρδισμένο ρολόϊ. Η επιχείρηση ήταν και τολμηρή και επικίνδυνη.

Την επομένη έσπευσε στο Γιαννάκη Σουγλίδη και τον παρακάλεσε να βρίσκεται με το αυτοκίνητο του, την ίδια ώρα, στον τόπο που είχαν δώσει το ραντεβού με τον Κοτζιά.

Σε μια τέτοια επιχείρηση χρειάζονταν όπλα. Αυτά όμως θα τα φρόντιζε ο Ηρόδοτος Μιχαηλίδης, ο οποίος επικοινωνήσε με την κεντρική αποθήκη όπλων του τομέα Λευκωσίας και ζήτησε να του αποσταλούν τέσσερα περίστροφα ή πιστόλια που θα χρησιμοποιούντο κατά την επιχείρηση.

Όπλα δεν υπήρχαν σε μεγάλους αριθμούς εκείνη την περίοδο. Τα λίγα όπλα που υπήρχαν τα έπαιρνε η κάθε ομάδα, και σαν τέλειωνε την αποστολή της τα επέστρεφε στην κεντρική αποθήκη για να χρησιμοποιηθούν από την άλλη ομάδα στην επόμενη αποστολή.

Η επαφή με την αποθήκη των όπλων δεν απέδωσε αυτό που περίμεναν. Ο Νίκος Σαμψών έμαθε τα όχι και τόσο ευχάριστα μηνύματα από τον Ηρόδοτο Μιχαηλίδη, ο οποίος ήταν, ωστόσο, πολύ ενθουσιασμένος με την πογραμματοιζόμενη επιχείρηση.

"Αν επιτύχει η επίθεση της ομάδας σου οι Άγγλοι θα υποστούν πραγματικό εξευτελισμό και το ηθικό του λαού μας θα ανέβει πολύ. Να είσαι απόλυτα βέβαιος ότι ο Αρχηγός Διγενής θα ενθουσιασθεί με την επιτυχία και θα μας αποστείλει συγχαρητήρια επιστολή" είπε στο Νίκο Σαμψών, ο οποίος, καθόταν σε αναμμένα κάρβουνα.

Το μόνο που τον απασχολούσε εκείνη την ώρα ήταν το θέμα των όπλων. Εάν δεν μας απεστέλλοντο τα όπλα που ζήτησε, ήταν φυσικό πως θα μεταιωνόταν η επιχείρηση μας.

Το απόγευμα της 14ης Αυγούστου ο Παναγιώτης Κοτζιάς ειδοποίησε τον περιπτερά-σύνδεσμο, στην παρουσία του Νίκου Σαμψών, ότι οι αγωνιστές από το Γέρι "πρόθυμα, με πραγματική χαρά ήκουσαν την πρόσκληση να συμμετάσχουν στην την επίθεση".

"Σου στέλλουν μάλιστα τους θερμούς χαιρετισμούς τους και σε βεβαιούν ότι θα κάνουν το καθήκο τους στο ακέραιο", είπε στο Νίκο Σαμψών ο Παναγιώτης Κοτζιάς.

Χώρισαν. Ο Νίκος Σαμψών κατέληξε στο σπίτι του. Ολο το βράδυ δεν μπόρεσε να κλείσει μάτι.

Εγγραψε αργότερα:

"Ο ύπνος δεν ερχόταν. Μάταια προσπάθησα να κοιμηθώ. Συνεχώς τη σκέψη μου απασχολούσε το σχέδιο δράσης. Θα πετύχουμε ή θα γνωρίσουμε πικρή αποτυχία; Αυτό το ερώτημα ήταν πραγματικά πολύ βασανιστικό. Ήταν η πρώτη στο είδος αυτό, επιχείρηση απελευθέρωσης κρατουμένου που θα λεμβάναμε μέρος και κάτι το ασυνήθιστο απασχολούσε τον εσωτερικό μου κόσμο. Αλλά η βασανιστική σκέψη ήταν εάν θα μας απέστειλλε η κεντρική αποθήκη τα όπλα που ζητήσαμε, διότι καμιά ακόμη απάντηση δεν είχε ληφθεί. Στις 6 το πρωί ήμουν στο πόδι. Εβαλα το κεφάλι μου κάτω από τη βρύση, για να ξενυστάξω, και αφού προσκύνησα τα εικονίσματα της Παναγίας και του Αγίου Νικολάου, ξεκίνησα για το κέντρο Αλάμπρα. Όταν έφθασα εκεί, είδα ότι ο Ηρόδοτος είχε ανοίξει το περίπτερο του και στεκόταν απ έξω. Μου χαμογέλασε με ενθουσιασμό. Κατάλαβα. Ήμουν σίγουρος ότι πήρε θετική απάντηση για τα όπλα που ζητήσαμε. Μπήκα στο περίπτερο του και σε λίγα δευτερόλεπτα εισήλθε και αυτός.

- Τι νέα, τον ρώτησα.

- Μόλις άνοιξα μου έφεραν τα όπλα. Με μόνη τη διαφορά πως αντί να μας φέρουν τέσσερα, μας έφεραν τρία, από τα οποία τα δυο περίστροφα και το ένα πιστολι.

- Δεν πειράζει, είπα, όλα θα πάνε κατ' ευχήν, ο θεός θα μας βοηθήσει".

Ο Ηρόδοτος παράγγειλε καφέδες κι εκεί άρχισαν να συζητούν για την επιχείρηση. Ήταν το μοναδικό θέμα που τους απασχολούσε. Τα άλλα έρχονταν σε δεύτερη μοίρα.

Πλησίαζε η εβδόμη πρωινή όταν έκαμαν την εμφάνιση τους οι συναγωνιστές τους Κυριάκος Κολοκάσης, Σπύρος Κυριάκου, Αντωνάκης Κυριάκου και Παναγιώτης Κοτζιάς με το δικό τους αυτοκίνητο.

Ο Νίκος Σαμψών τους ανέπτυξε το σχέδιο δράσης. Τους εξήγησε ότι λόγω του ότι είχαν φέρει ένα όπλο λιγότερο, ο ένας δεν θα κρατούσε περίστροφο, αλλά θα

έβαζε το χέρι στην τζέπη του και θα προσποιείτο ότι κρατούσε περίστροφο. Ο κλήρος έλαχε στον Αντωνάκη Κυριάκου. Θα έπαιρνε μέρος στην επιχείρηση χωρίς όπλο.

Σε λίγο έφθασε και ο Γιαννάκης Σουγλίδης με ένα μικρό αυτοκίνητο "Μόρρις Μάϊνορ".

Τώρα είχαν δυο αυτοκίνητα στη διάθεση τους. Λίγα λεπτά μετά τις επτά, όπως είχαν προγραμματίσει, μπήκαν στα αυτοκίνητα και προχώρησαν προς το Γενικό Νοσοκομείο. Στο δρόμο παρέλαβαν και τις αγωνίστριες Αυγή Δημητρίου- Αλωνεύτη και Νίκη Γεωργίου για συνοδεία και παραπλάνηση.

Με τις δυο κοπέλλες μαζί τους μπορούσαν να περάσουν πιο εύκολα από τα μπλόκα. Πολλές φορές ο σκοπός αγίαζε τα μέσα. Οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ, σαν έβλεπαν βρετανικές περιπόλους, αναγκάζονταν να αγκαλιάζουν ακόμα τις κοπέλλες συνοδούς τους, προσποιούμενοι τους ερωτευμένους. Έτσι οι βρετανοί στρατιώτες τους έβλεπαν με διαφορετικό μάτι και αρκούνταν σε μια πρόχειρη ματιά χωρίς να προχωρήσουν σε έρευνα. Δεν μπορούσαν να φαντασθούν ότι οι τολμηρές αυτές νέες, είχαν συνήθως κάτω από τα φορέματά τους κρυμμένα από πιστόλια μέχρι αυτόματα.

Σε λίγο τα αυτοκίνητα με οδηγούς τους Παναγιώτη Κοτζιά και Γιαννάκη Σουγλίδη, σταματούσαν στην μπροστινή αυλή του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας. Οι τέσσερις νέοι κατέβηκαν και οι οδηγοί των δυο αυτοκινήτων, μαζί με τις δυο νέες, αναχώρησαν, έδωσαν το γύρο του Νοσοκομείου και σταμάτησαν στο πίσω μέρος του κτιρίου, στο δρόμο που διέσχιζε τον Πεδιαίο, όπου είχαν δώσει ραντεβού για να τους παραλάβουν μαζί με τον θανατοποινίτη αγωνιστή που θα απήγαγαν.

Στην είσοδο του Νοσοκομείου περίμενε τους τέσσερις νέους ο Γεώργιος Ταλιαδώρος.

Μέχρι αυτή τη στιγμή όλα είχαν κυλήσει σαν ρολοί. Όμως ο Ταλιαδώρος φαινόταν λυπημένος και ανήσυχος. Ο Νίκος Σαμψών το διέκρινε αμέσως στο

πρόσωπο του. Τον ρώτησε τί συνέβαινε κι εκείνος του απάντησε:

- Μαύρα Χάλια. Η αρμένισσα νοσοκόμα του ακτινολογικού τμήματος, βρήκε το "παραβάν" που είχε τοποθετήσει και το έβγαλε έξω από το δωμάτιο, μη γνωρίζοντας ποιος το είχε τοποθετήσει. Επίσης βρήκε το μικρό σωλήνα και τον απομάκρυνε από το δωμάτιο. Κοντεύω να τρελλαθώ.

Ένα σημαντικό μέρος του σχεδίου είχε ανατραπεί πριν ακόμα τεθεί σε εφαρμογή. Ήταν κάτι που δεν το είχαν υπολογίσει. Όμως οι τέσσερις αγωνιστές της ΕΟΚΑ είχαν φθάσει μέχρι εδώ αποφασισμένοι να εκτελέσουν το σχέδιο στο ακέραιο.

Τη συνέχεια αφηγείται ο Νίκος Σαμψών:

"Ο Κυριάκος Κολοκάσης, ο Σπύρος Κυριάκου και ο Αντωνάκης Κυριάκου με κοίταξαν χωρίς να λένε τίποτε. Δίστασα για μερικές στιγμές, αλλά με αποφασιστικό τόνο στη φωνή μου είπα: "Πάμε αλλάζει απλώς το σχέδιο. Θα επιτεθούμε στην αίθουσα-διάδρομο-αναμονής των ασθενών. Ίσως έτσι είναι καλύτερα. Είμαι εκατόν τοις εκατόν βέβαιος ότι θα επιτύχουμε.

Τότε ο Γεώργιος Ταλιαδώρος, ξεκίνησε μπροστά. Εμείς ακολουθούσαμε. Ανεβήκαμε τις σκάλες και σε λίγο είμαστε αναμεμιγμένοι με τους διάφορους ασθενείς που ανέμεναν τη σειρά τους. Καθήσαμε και οι τέσσερις σε ένα πάγκο στο διάδρομο και περιμέναμε. Δεν πέρασε πολλή ώρα και ο διάδρομος γέμισε σχεδόν εξ ολοκλήρου από τους ασθενείς που περίμεναν στη σειρά για ακτινολογική εξέταση.

Δίπλα μου κάθησε ένας κύριος, από τη Λεμεσό. Ήταν κυβερνητικός υπάλληλος όπως μου είπε. Μου μίλησε και έτσι αρχίσαμε κουβέντα. Μου είπε ότι είχε έρθει για να εξετασθεί. Με ρώτησε από πού ήμουν. Του απάντησα ότι ήμουν Παφίτης ποδοσφαιριστής και ότι πονούσα το γόνατο μου...ότι υπήρχε κίνδυνος να είχε κάνει νερό... Γι' αυτό, συνέχισα, οι συμποδοσφαιριστές μου με έφεραν για να εξακριβωθεί εάν πραγματικά

έκανε το γόνατό μου νερό. Ολα μου τα έξοδα, του είπα, ευτυχώς τα πληρώνει ο σύλλογος μου ΑΠΟΠ.

Στο μεταξύ οι νοσοκόμες καλούσαν τους αρρώστους με τη σειρά, για να εξετασθούν. Εμείς περιμέναμε με αγωνία. Οι ώρες περνούσαν χωρίς να φανεί κανένας. Ήταν μια κατάσταση πολύ εκνευριστική και αγωνιώδης. Θα τον φέρουν ή όχι; Το ερώτημα αυτό ήταν πολύ βασανιστικό.

Τα λεπτά που περνούσαν μας φαινότουσαν σωστοί αιώνες. Η ώρα πήγε εννέα και μισή. Οι λεπτοδείκτες των ρολογιών άλλαζαν θέση, χωρίς όμως να φανεί η συνοδεία με το Μιχαήλ Κουτσόφτα. Η καθυστέρηση αυτή μας δημιουργούσε χίλιες σκέψεις. Καπνίζαμε το ένα τσιγάρο μετά το άλλο. Ο Σπύρος Κυριάκου, με ρώτησε ψιθυριστά:

- Τί θα κάνουμε;

- Θα παριμένουμε, ακόμη λίγο. Ίσως να υπάρχει και άλλη καθυστέρηση. Θα δούμε. Μέχρι τις **10.30** θα περιμένουμε.

Σε λίγο εμφανίστηκαν δυο τούρκοι επικουρικοί. Ποιος ήταν ο σκοπός της εδώ παρουσίας τους διερωτηθήκαμε. Μήπως μας πήραν μυρωδιά και ενισχύουν τις θέσεις τους για να μας επιτεθούν;

Μια τουρκάλλα νοσοκόμα έσπευσε κοντά στους δυο επικουρικούς. Αυτοί της έδωσαν ένα χαρτί. Καταλάβαμε από το γεγονός αυτό ότι ήλθαν για ακτινολογική εξέταση. Πάλι καλά, μου ψιθύρισε ο Σπύρος Κυριάκου. Η τουρκάλλα νοσοκόμα οδήγησε, χωρίς καθυστέρηση, τους δυο τούρκους στο δωμάτιο ακτινογραφιών.

Ήταν πολύ καλό αυτό για μας. Εφυγαν από τα πόδια μας και δεν θα είχαμε περιπλοκές αργότερα.

Η μεγάλη προθυμία της τουρκάλλας νοσοκόμου να εξυπηρετηθούν οι επικουρικοί, χωρίς καμιά καθυστέρηση, υποβοήθησε πολύ το σκοπό μας και την επιτυχία της παράτολμης αποστολής μας. Οι δυο επικουρικοί οπλισμένοι και η τυχόν παρουσία τους θα ενίσχυε τη θέση της συνοδευτικής φρουράς, ώστε

υπήρχε κίνδυνος να περιπλεχθεί η υπόθεση. Σε ένα περίπου τέταρτο της ώρας, οι επικουρικοί βγήκαν από το δωμάτιο και αναχώρησαν.

Ο Γεώργιος Ταλιαδώρος, ο οποίος περιφερόταν συνέχεια εκεί, τους ακολούθησε μέχρι που επιβιβάστηκαν σε αυτοκίνητο που τους ανέμενε και έφυγαν.

Επιστρέφοντας ο Ταλιαδώρος μου έκανε νόημα με τρόπο, ότι είχαν φύγει. Κοίταξα σε λίγο το ρολόϊ μου. Ήταν **10** σχεδόν και ο Κουτσόφτας δεν φαινόταν καθόλου.

Πέρασαν λίγα λεπτά αγωνίας και ανυπομονησίας, οπότε άκουσα μεγαλόφωνα κάποιον να λέγει στα αγγλικά:

- Σάρτζεντ Νιταή, εγώ θα πάω να πληροφορήσω τις φυλακές τηλεφωνικά ότι έχουμε φθάσει εντάξει.

Ήταν, όπως έμαθα αργότερα, η φωνή του επικεφαλής της φρουράς Άγγλου υπαξιωματικού των Κεντρικών Φυλακών. Έτσι αυτός δεν μπήκε στο δωμάτιο-διάδρομο αναμονής του ακτινολογικού τμήματος, αλλά επέστρεψε στο ισόγειο για να τηλεφωνήσει στον ανώτερό του, τον πολύν Αϊρονς, (διοικητή των Κεντρικών Φυλακών) ότι "η αποστολή που του είχε ανατεθεί, δηλαδή να φέρει στο νοσοκομείο τους καταδίκους που του ενεπιστεύθησαν έφθασε στον προορισμό της εν τάξει.

Σε λίγα δευτερόλεπτα εμφανίστηκαν στο διάδρομο ο λοχίας των Κεντρικών Φυλακών Νιταής και ο Αργύρης Καραδήμας, φέροντας χειροπέδες και ένας άλλος κατάδικος, όχι για πολιτικό παράπτωμα και δυο άλλοι τούρκοι δεσμοφύλακες.

Ο Λοχίας Νιταή προχωρούσε μπροστά. Μόλις έφθασε στο σημείο που βρισκόμαστε φώναξε στο γιατρό:

- Γιατρέ δεν φέραμε τον Κουτσόφτα, αλλά έφερα τον Αργύρη Καραδήμα και τον Παναγιώτη Γεωργίου.

Τον Αργύρη Καραδήμα τον γνώριζα από το Νοέμβριο του **1955**, όταν κλείσθηκα στις Κεντρικές Φυλακές από τους αποικιοκράτες για τρίμηνο, γιατί

είχα καταδικασθεί για συμμετοχή σε διαδηλώσεις.

Εφ' όσον δεν έφεραν τον Κουτσόφτα, σκέφθηκα, ως απελευθερώσουμε τον Αργύρη Καραδήμα. Τον γνωρίζω εξ άλλου. Επίσης έλαβα υπόψη μου την πολύωρη αναμονή μας και την αγωνία που περάσαμε τόσες ώρες.

Οι Κυριάκος Κολοκάσης, Σπύρος Κυριάκου και Αντωνάκης Κυριάκου με κοιτούσαν. Ησαν πανέτοιμοι και περίμεναν. Ξαφνικά τράβηξα το πιστόλι και φώναξα: "Απάνω τους".

Πήδησα προς το μέρος του Λοχία Νιταή, του ακούμπησα το πιστόλι στο λαιμό και τον διέταξα να παραδοθεί.

Ο Κυριάκος Κολοκάσης και ο Σπύρος Κυριάκου με το περίστροφο στα χέρια, σημάδεψαν τους δυο άλλους δεσμοφύλακες.

Ο Αντωνάκης Κυριάκου με το χέρι στην τζέπη και προσποιούμενος ότι είχε όπλο σ' αυτήν, έσπρωχνε τον κόσμο μακριά μας. Τόσο ο Νιταής, όσο και οι δυο άλλοι τούρκοι δεσμοφύλακες, ύψωσαν τα χέρια λέγοντας "παραδινόμαστε".

Ο Λοχίας Νιταής, κίτρινος από το φόβο του, μου είπε: "Έχω παιδικιά, έχω παιδικιά, εγώ εν ιφταίω καχόλου".

Ο Αργύρης Καραδήμας τότε, με ρώτησε πού πάμε και εγώ του απάντησα μεγαλόφωνα: "Εκεί που είναι οι λεβέντες της ΕΟΚΑ και πολεμούν τους Αγγλους".

Στο μεταξύ ο Γεώργιος Ταλιαδώρος, μέσα στη σύγχυση πέρασε στην παρακείμενη σκάλα που οδηγεί στο υπόγειο του Νοσοκομείου και απ' εκεί στην πίσω αυλή του κτιρίου. Είπα στα παιδιά να προχωρήσουν. Διέταξα επίσης τον κοινό κατάδικο να μας ακολουθήσει, διότι ήταν κάτοικος Βαρωσίων, οδηγός σε γραφείο ταξί και με γνώριζε.

Όταν όλοι απομακρύνθηκαν, εγώ μένοντας τελευταίος είπα στους παρισταμένους:

- Να μην φωνάξετε εάν δεν περάσουν δέκα λεπτά. Υπάρχουν άλλοι οπλοφόροι της ΕΟΚΑ κρυμμένοι. Αν φωνάξετε θα πυροβολήσουν.

Κατέβηκα τα σκαλιά δυο, δυο, έφθασα στην πόρτα που οδηγεί στο πίσω μέρος της αυλής τους Νοσοκομείου όπου βρίσκονταν όλοι.

Η πόρτα ήταν κλειδαμπαρωμένη. Υπήρχαν ξύλα καρφωμένα σταυροειδώς, ώστε ήταν αδύνατο να ανοίξει. Η θέση μας ήταν πολύ δύσκολη. Να στραφούμε πίσω ήταν άκρως επικίνδυνο.

- Εμπρός παιδιά, είπα, να σπάσουμε την πόρτα.

Μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα η πόρτα είχε υποχωρήσει υπό το βάρος των κτυπημάτων μας. Βγήκαμε στην αυλή. Η επιχείρηση μας είχε πετύχει.

Στην αυλή οι εργάτες που άνοιγαν τα θεμέλια για το νέο κτιριακό συγκρότημα του Νοσοκομείου, έκπληκτοι είδαν τους δυο κατάδικους και την ένοπλη ομάδα μου να φεύγουμε τρέχοντας. Μας κοίταξαν σαστισμένοι. Όταν φθάσαμε στον τόπο που έπρεπε να βρίσκονται τα δυο αυτοκίνητα βρήκαμε μόνο το ένα. Το άλλο είχε χαλάσει και το μετέφεραν μακριά. Μπήκαμε στο αυτοκίνητο του Γιαννάκη Σουγλίδη συνολικά εννέα άτομα. Ο οδηγός του, οι δυο αγωνίστριες, οι δυο απελευθερωθέντες κατάδικοι, και οι τέσσερις που εκτελέσαμε τη δύσκολη αποστολή στο Γενικό Νοσοκομείο.

Το μισό σώμα μου κρεμμόταν έξω από το αυτοκίνητο. Στη διασταύρωση της οδού Πασιάδου (Θεμιστοκλή Δέρβη) με τη λεωφόρο Ευαγόρου, ο Πανίκος Σουγλίδης σταμάτησε το αυτοκίνητο. Ο Κυριάκος Κολοκάσης, ο Σπύρος Κυριάκου, ο Αντωνάκης Κυριάκου και εγώ κατεβήκαμε. Ο Γιαννάκης Σουγλίδης, σύμφωνα με τις οδηγίες που είχε, οδήγησε τους ελευθερωθέντες στο Δάλι, όπου τους παρασχέθηκε προστασία και τους απέκοψαν τις χειροπέδες.

Ο Σπύρος Κυριάκου, ο Κυριάκος Κολοκάσης και ο Αντωνάκης Κυριάκου με αυτοκίνητο του γραφείου ταξί "Παρθενών" μεταφέρθηκαν αμέσως στο Γέρι.

Εγώ συνάντησα το Γεώργιο Δημητριάδη, ο οποίος με μετέφερε με τη μικρή του μοτοσυκλέττα στο γραφείο του.

Από εκεί πήγα στο περίπτερο του Ηρόδοτου

Μιχαηλίδη και του ανέφερα για την επιχείρηση.

Ο τελευταίος μόλις άκουσε αυτά που του είπα, με αγκάλιασε και άρχισε να με φιλά. Την επομένη **16** Αυγούστου, ο θρυλικός Αρχηγός Διγενής κήρυξε την πρώτη εκεχειρία. Σε λίγες μέρες λήφθηκε από το Διγενή συγχαρητήρια επιστολή".

Ο ΤΥΠΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Η εφημερίδα "Ελευθερία" έγραψε στις **16** Αυγούστου για την τολμηρή επιχείρηση απαγωγής των Καραδήμα και Γρηγορίου στις **16** Αυγούστου:

"Όταν οι υπό συνοδείαν δύο κατάδικοι εισήλθον εις τον διάδρομον του θαλάμου ακτινοσκοπήσεων, ο βρετανός Λοχίας κατήλθεν εις τον πρώτον όροφον του Νοσοκομείου διά να επικοινωνήσει τηλεφωνικώς μετά του Αρχηγείου της Αστυνομίας. Ευθύς ως οι Καραδήμας και Γρηγορίου έφθασαν εις την είσοδον του ρηθέντος θαλάμου, τέσσαρες ένοπλοι νεαροί άνδρες προέταξαν κατά των τριών τούρκων δεσμοφυλάκων περίστροφα και τους διέταξαν να υψώσουν τας χείρας. Οι δεσμοφύλακες συνεμορφώθησαν αμέσως, μεθ' ο οι τέσσαρες ένοπλοι διέταξαν δέκα περίπου πρόσωπα, τα οποία ευρίσκοντο εις τον διάδρομον του ακτινολογικού εργαστηρίου αναμένοντα σειράν διά να υποβληθούν εις ακτινοσκόπησιν, όπως απομακρυνθούν αμέσως, όπερ και έπραξαν.

Μετά την εκκένωσιν του διαδρόμου οι δύο κατάδικοι απήχθησαν υπό των ενόπλων, οι οποίοι τους ωδήγησαν δια στενής θυρίδος της οπισθίας πτέρυγος του Γενικού Νοσοκομείου Λευωσίας, οπόθεν επέβησαν όλοι, ως εικάζεται αυτοκινήτου και εξηφανίσθησαν.

Κατά πληροφορίας του "Ρέουτερ" οι ένοπλοι εξηνάγκασαν τους δεσμοφύλακας να λύσουν τας χειροπέδας των δυο καταδίκων. Οι Αστυνομικοί που έσπευσαν με αστυνομικούς κύνας, δεν ηδυνήθησαν να ανακαλύψουν οιαδήποτε ίχνη.

Μετά την απαγωγήν, δυνάμεις ασφαλείας κατέλαβον επικαίρους θέσεις εις τας εξόδους της

Λευκωσίας και υπέβαλλον εις ενδελεχή έρευναν άπαντα τα εκ της πρωτευούσης εξερχόμενα οχήματα.

Άλλαι δυνάμεις ασφαλείας διέτρεχαν την οδόν Λευκωσίας- Μόρφου και τας παρακειμένας οδούς και ανέκοπτον ή ηρεύνων όλα τα διελαύνοντα λεωφορεία και αυτοκίνητα. Ολοι οι νεαροί, ηλικίας περίξ των **25** ετών, συνελαμβάνοντο και οδηγούνται εις τον Κεντρικόν Αστυνομικόν Σταθμόν Λευκωσίας διανάκρισιν. Υπέρ τα χίλια νεαρά πρόσωπα οδηγήθησαν εις τον Σταθμόν. Εκ τούτων άλλοι απελύθησαν και άλλοι παραμένουν εισέτι υπό κράτησιν διά περαιτέρω ανάκρισιν.

Τα οχήματα, τα οποία κατηυθύνοντο προς την Κυρήνειαν ανεκόπτοντο, οι δε επιβαίνοντες τούτων διετάσσοντο όπως κατέλθουν των οχημάτων και παραμείνουν εντός των αγρών επ' αρκετήν ώραν, προκειμένου να ερευνηθούν και ανακριθουν".

Υστερα από **15** ημέρες, στις **31** Αυγούστου, ο Νίκος Σαμψών, έπαιρνε μέρος σε μια νέα επιχείρηση για την απελευθέρωση του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη και πάλι από το ίδιο Νοσοκομείο.